

consecratione basilicæ, vel de quibuscunque causis ad idem monasterium pertinentibus, audere in qualibet specie exenii loco quidquam accipere, neque eundem abbatem pro ordinatione sua aliquid dare præsumere, ne hac occasione, ea quæ a fidelibus pio loco offeruntur, consumantur. Neque episcopus civitatis ipsius parochiæ nisi ab abbate ipsius monasterii invitatus, ibidem publicas missas agat, neque stationes in eodem cœnobio indicat, ne servorum Dei quies quoquomodo populari conventu perturbari valeat, neque paratas, aut mansionaticos exinde præsumat exigere. Susceptionem autem fidelium et religiosorum virorum atque beneficentiam, quam jubet Apostolus cunctis exhibendam pro possibilitate loci et facultatum, non modo ibidem fieri [non] denegamus, verum etiam suademus: seu et modus in numero congregationis adeo conservetur, ut nec pluralitas penuriam, nec paucitas inhabitantium destitutionem loci inducere valeat. Privilegium quoque a prædecessore nostro piæ memoriæ papa Nicolao eidem monasterio collatum nostra auctoritate confirmamus, excepto duntaxat quod ipse sub nomine ancillarum Dei quæ ibidem pro crebris infestationibus sæculi nunc ordinabiliter manere ne-

queunt, illud delegavit: nos vero aptioris utilitatis gratia sub habitu monachorum esse congruenter decernimus. Si quis vero regum, episcoporum, sacerdotum, abbatum, judicum, comitum, aut sæcularium personarum, contra hanc nostræ institutionis paginam venire tentaverit, percussus apostolico anathemate, potestatis honorisve sui dignitate careat, reumque se coram divino iudicio cognoscat, et nisi ea quæ a se male acta sunt dellexerit, a sacratissimo corpore Domini nostri Jesu Christi alienus fiat, atque æterno examini districtæ ultionis subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis recipiant et apud districtum iudicem præmia æternæ pacis inveniant.

B Scriptum per manus Samuel notarii et scriniarii sanctæ Romanæ Ecclesiæ, mense Januario, indictione 15.

Datum x Kalendas Februarias per manum Samuelis notarii et scriniarii sanctæ Romanæ Ecclesiæ, imperante Domino nostro Landeberto piissimo Augusto a Deo coronato, magno imperatore indict. 15.

ANNO DOMINI DCCCXCVII.

ROMANUS PAPA.

NOTITIA HISTORICA.

(Apud Mansi, Conciliorum amplissima Collectio.)

Romanus patria Galesianus, patre Constantino natus, factus est pontifex anno Domini 900. Sedit menses quatuor et dies viginti. Acta Stephani contra Formosum habita plane improbavit, et Ludovicum IV filium Bosonis, post fugatum Berengarium, imperatorem coronavit. (Ex Luitprando.)

ROMANI PAPÆ EPISTOLÆ.

(Mansi ubi supra.)

EPISTOLA PRIMA.

AD RICULFUM EPISCOPUM HELENENSEM.

ROMANUS episcopus, servus servorum Dei, reverentissimo et sanctissimo RICULFO episcopo sanctæ Rossilionensis Ecclesiæ et per te in eadem venerabili Ecclesia in perpetuum.

Quoties illa a nobis concedi postulantur quæ sanctarum Ecclesiarum utilitatibus congruunt, decet nos libenti concedere animo et petentium desideriis congruunt impertiri suffragium. Et ideo, prædicte Riculfe sanctissime episcopo, ad sanctorum aposto-

C lorum Petri ac Pauli sanctissima limina causa orationis veniens, nostro apostolatu suggestisti quatenus eandem sanctam, cui præesse dignosceris, Rossilionensem Ecclesiam cum cellula sancti Felicis et villa quæ vocatur Torrente, seu et villa quæ vocatur Alamannis atque Spedula, et pro congruentia Ecclesiæ tuæ, a Tetraflita super suam claustram, atque cellulam sancti Juliani, cum aquis, moleninis, necnon terris de monte qui vocatur Auriolum, cum omnibus generaliter ad eas pertinentibus, et quidquid Miro qui dicitur comes in eandem tuam Ecclesiam concessit, necnon et villare quod vocatur

Nogaretum, et cætera omnia quæ a piis imperatoribus ac regibus vel ab aliis Deum timentibus viris in eadem Ecclesia collata sunt vel collatura erunt, tam in ipso comitatu quam in aliis locis, in ipsa prænominata sancta Rossilionensi Ecclesia confirmantes, apostolatus nostri privilegio muniremus. Unde nos, cui omnium Ecclesiarum Dei cura commissa est, salubri tuæ petitioni faventes, inclinati precibus tuis, quia ecclesiasticam rem per vigorem immutulatam servari cupimus, per hoc nostrum apostolicum privilegium superscriptam sanctam quam Rossilionensem Ecclesiam cum cunctis rebus prædictis apostolica auctoritate nobis in beato Petro apostolorum principe concessa munimus, perpetuoque illasam permanendam confirmamus, una cum Ecclesia sanctæ Mariæ a quadam femina nomine Anastasia, quæ et Mater vocabatur, constructa, tuæque Ecclesiæ subita consistente, ad annue persolvendum in præfata tua Ecclesia penset solidum unum: confirmamus etiam inibi juste et canonice medietatem telonei et trafficæ seu mercati cum pascuario, et medietatem salinarum, omnesque ecclesias ad eandem Ecclesiam in Rossilionense pertinentes et confluentibus a portu Jardonis usque ad mare, et a termino Narbonensi usque Basillunense, et quidquid, ut prædictum est, idem Miro memoratus comes inibi concessit; necnon et villare ipsum quod vocatur Nogaretum, et alia quæ piorum imperatorum ac regum cæterorumque Christi fidelium ibi decretis collata sunt vel ubicunque collatura erunt, juste et canonice stabilimus; si tamen juste et rationabiliter a nobis petitis, et ab aliis hominibus minime detinentur. Ita quoque ut nulli homini fas sit in iis omnibus quamlibet tibi tuisque successoribus episcopis generare calumniam aut qualescunque contrarietates facere: quia nos volumus ut uniuscujusque ecclesiæ privilegium incon vulsum servetur. Nam de monasteriis eidem tuæ Ecclesiæ canonice competentibus similiter statuimus subdita existere justa petenti. Si quis autem comes aut judex publicus vel qualiscunque alius homo contra hoc nostrum apostolicum privilegium qualicunque tempore, quod non optamus, agere vel contendere præsumperit, sive ea quæ pro divini cultus amore statuimus in aliquo frangere tentaverit, sciat se anathematis vinculis innodatum et a regno Dei alienum. Qui autem verus custos et observator exstiterit, benedictionem et gratiam a Domino Deo nostro consequi mereatur. Bene valete.

-Scriptum per manum Gregorii scriniarii S. R. E. in mense Octobrio, indictione prima, Idibus Octobris, per manum Stephani nomine Calatoris sancte sedis apostolicæ, imperante D. N. piissimo PP. Aug. Lamberto a Deo coronato magno imperante [*leg.*, imperatore] anno vi, et pontificatus [*leg.*, consulatus] anno vi, indictione prima.

EPISTOLA II.

AD SERVUM-DEI EPISCOPUM GERUNDENSEM.

ROMANUS episcopus, servus servorum Dei, reve-

rentissimo SERVO-DEI sanctæ Gerundensis Ecclesiæ episcopo et per te in eadem venerabili Ecclesia in perpetuum.

Sicut per donum sancti Spiritus beato apostolorum principi Petro et cælestis regni clavigero ligandi atque solvendi ab ipso Domino tradita est potestas, evangelica subsequente lectione, quæ inter cætera ait: *Tu es Petrus, et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam*, et reliqua, ita sedes apostolica canonica regalique auctoritate suffulta omnibus Ecclesiis Dei per universum orbem diffusis suffragia et justa postulationis subsidia ut præbeat, tam divini quam humani juris ratio postulat. Igitur veniens, jam dicte Serve-Dei venerabilis episcopo, ad sedem apostolicam, et Ecclesia Gerundensi juste et canonice recepta, expulso inde Hermomiro deposito et excommunicato, suggestisti nobis quatenus hujus apostolicæ nostræ confirmationis privilegio confirmare deberemus omnes res immobiles ejusdem sanctæ Dei Ecclesiæ Gerundensis in honore sanctæ Dei genitricis semper virginis Mariæ dominæ nostræ: ubi beatus Felix Christi martyr corpore requiescit, hoc est, domos, plebes, cellas, ecclesias, villas, et Insulas, Majorica scilicet et Minorica, seu curtes, parochias, terras, vineas, prata, silvas, una cum familiis utriusque sexus, cum omnibus adjacentiis seu pertinentiis suis, quæ a piis imperatoribus vel religiosiis viris vel ab aliis Deum timentibus in eadem Ecclesia Gerundensi collata sunt, sicut ipse nunc usque legali ordine tenere videris. Unde salubribus petitionibus tuis inclinati decernimus et a præsentî prima indictione per hoc apostolicum nostrum privilegium roboramus et confirmamus et in perpetuum statuimus et in usu et utilitate ejusdem Ecclesiæ Gerundensis, cui præesse dignosceris, id est omnes domos, cellas, ecclesias, villas, curtes, parochias, terras, vineas, prata, silvas, una cum familiis, et alia omnia quæ ab imperatoribus et religiosiis viris vel ab aliis Deum timentibus in eadem Ecclesia collata sunt vel conferenda erunt tam in ipsis comitatibus quam in aliis locis, simul cum radica seu pascuario, sub tua tuorumque successorum ditione ac potestate omnimodis confirmamus, statuentes apostolica censura sub divini iudicii obtestatione et anathematis interdicto ut nulli unquam magno vel parvo homini liceat quamlibet forciam vel oppressionem in omnibus rebus ejus facere aut potestatem aliquam habere vel aliquem distringere aut qualitercunque teloneum ab eis exigere sive ad placitum ubicunque eos pro quibuslibet causis provocare præsumat, nisi in providentia sui episcopi causa illorum audiatur et canonice finiatur. Si quis autem, quod non optamus, contra hoc nostrum privilegium pie nobis statutum temerario ausu agere præsumperit sciat se anathematis vinculis innodatum, et nisi resipuerit, a regno Dei alienus existat. Qui vero custos et observator exstiterit, benedictionem et gratiam a Domino consequatur. Scriptum per manum Sergii scriniarii sanctæ Romanæ Ecclesiæ in mense Octobri, indictione prima. Bene valete.